



A dohányágazat fejlesztése 2014-2020 között

A kormány munkahelyteremtő és munkahely megtartó programjának
elősegítése céljából

2014.
MAGYAR DOHÁNYTERMELŐK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGE
Pócspetri Kállósemjéni út 47.

Bevezetés

A dohányágazatban több mint 20.000 fő dolgozik a termelésben valamint az elsődleges feldolgozásban, akiknek 80%-a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében lakik, 90%-a szakképzettség nélküli, 70%-a nő, valamint 50%-a roma.

A termelés 20% - a Bács-Kiskun és Hajdú-Bihar megyék területére koncentrálódik, ahol a foglalkoztatottak jellemzői hasonlóak a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei adatokhoz.

Ezek a térségek munkaerő-piaci szempontból hátrányos helyzetűek, az alternatív munkalehetőségek hiányoznak, így a dohánytermesztés jelentős visszaesése, vagy megszűnése, jelentősen megnövelné a munkanélküliségi rátát ezekben a térségekben, de országos viszonylatban is.

A kormány munkahelyteremtő és munkahely megtartó programjához tehát nélkülözhetetlen ezekben a térségekben a termesztés fenntartása vagy piaci lehetőségek esetén akár a termesztés növelése is.

Cél kell, hogy legyen az élıhetőség fenntartása ezekben a térségekben. Bizonyított tény, hogy azokban a településekben, ahol jelentősebb területtel van jelen a dohánytermesztés, ott a bűnözés alacsonyabb, mint ahol csak kisebb területekkel van jelen ez a kultúra.

A Magyar Dohánytermelők Országos Szövetsége valamint az elsődleges feldolgozással és felvásárlással foglalkozók az alábbiakban foglalják össze a termesztés, ez által a foglalkoztatás fenntartásának hosszú távú feltételeit.

Támogatási feltételek

- a SAPS támogatást kiegészítő átmeneti nemzeti támogatások biztosítása a termelőknek melyek igénylésének feltétele lenne a termeltetési szerződések megkötése;
- de minimis (csekély összegű) támogatás biztosítása a termelők részére (15.000 euró/3év/vállalkozás) 2015. évtől;
- az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) agrár-környezetgazdálkodási (AKG) támogatásainak vagy az azt helyettesítő támogatási lehetőség igénybe vétele a termelői szektor részére;
- foglalkoztatási feltételekkel arányban álló támogatást is biztosító program indítása.

Termesztési feltételek

Szárítóberendezések

Magyarországon kb. 700 db. dohány szárítóberendezés üzemel, jellemző problémakör: rossz energetikai-, kihasználtság mutatók, minőségsszabályozást befolyásoló műszaki állapot. Elavult, korszerűtlen technológia. Új berendezés telepítésének hektáronkénti becsült összege 1,5-1,8 millió Ft, melyre jelenleg a termelők nem, vagy csak korlátozottan képesek.

Berendezések cseréje, valamint a szárítókapaacitás racionalizálása / bővítése a fajtahasználata, a gazdaságos üzemidő biztosításának figyelembevételével, az energia-

felhasználás jelentős csökkentésével (kb. 30 %) a hatékonyság és jövedelmezőség növelése érdekében. Környezetkímélő technológia alkalmazása.

Szárítóberendezések, különösen biomassa tüzelésű szárítók telepítéséhez EMVA támogatási jogcím, valamint a szükséges inputanyag termeléséhez kapcsolódó támogatási jogcím (jelenleg: 71/2007. (VII.27.) FVM rendelet) további biztosítása.

Növényvédő gépek, tápanyag visszapótlás gépei

Jelenleg az ágazatban jelentős számú elavult, az EN 12761-3 szabvány, valamint a 46/2012. (V. 8.) VM rendelet előírásainak nem megfelelő gépet használnak, amely a keresztmegfeleltetés, valamint a jelenlegi eszközök egyenetlen cseppképzéséből eredő szermaradvány problémák szempontjából kritikus pont, különösen a permetezőgépek esetében.

Gépek folyamatos cseréje, dohány-permetezőgépek, valamint precíziós műtrágyaszórók beszerzése.

Gépkatalógus aktualizálása a 23/2007. (IV.17.) FVM rendeletnek megfelelően a dohánytermesztésben is használható korszerű gépekkel. EMVA támogatási jogcím további biztosítása.

Talajművelő, vető- és ültetőgépek

Bakhátkészítő és művelő gépek, valamint a palántázó gépek jelentős mennyisége elavult, a precíziós agrotechnika megvalósítása nehézkes, a tálcás palántaneveléshez szükséges speciális tálcátöltő vetőgépek szükségesek.

Gépek folyamatos cseréje

Gépkatalógus aktualizálása a 23/2007. (IV.17.) FVM rendeletnek megfelelően a dohánytermesztésben is használható korszerű gépekkel. EMVA támogatási jogcím további biztosítása.

Öntözés

Jelenleg kb. 1500 hektár dohánytermesztésre is használt terület van berendezve öntözésre; zömében cső kutakról, esőztető technológiával lehetne ezt megoldani.

Szükség szerinti további területek öntözhetővé tétele a helyi adottságok és a méretgazdaságosság figyelembevételével.

A víz vételhez kapcsolódó engedélyezés egyszerűsítése és a költségcsökkenés cél kell, hogy legyen, mint ahogy az eljárás hosszának csökkentése is. Támogatási jogcím biztosítása.

Csomagolás gépei

Az FCV dohányok esetében juta félborítékos technológiáról kartonos csomagolásra tértek illetve térnek át a termelők. A válogatószalagok, dohánymanipulálók, elhasználódtak, ill. korlátozottan állnak rendelkezésre, speciális prések és pántoló gépek beszerzése vált szükségessé.

A technológiaváltásra tekintettel célszerű, hogy a termelők a szükséges csomagoló-eszközökkel rendelkezzenek, ill. a gépek folyamatos cseréjét biztosítani kell.

Gépkatalógus aktualizálása a 23/2007. (IV.17.) FVM rendeletnek megfelelően a dohánytermesztésben is használható korszerű gépekkel.

Támogatási jogcím további biztosítása.

Komplex fejlesztések

Azoknál a gazdaságoknál, amelyeknél komplex fejlesztést akarnak megvalósítani a hatékonyság, a költségcsökkentés, az energia megtakarítás valamint a környezet kímélése érdekében a munkahelyek megtartása vagy bővítése mellett ott komplex pályázati lehetőséget kell biztosítani, továbbá előnyben kell részesíteni.

Alapanyag minőségének javítása

Az elsődleges feldolgozók a termeltetési szerződésekben, ill. agrotechnikai útmutatókban részletesen rögzítik a termelők feladatait, kötelességeit, így különösen a minimális tőszámot; az alkalmazható műtrágyák, növényvédő és növekedésszabályozó szerek típusát kijuttatásának módját; a termőhelyi ellenőrzések rendjét; a szárítás módját; a csomagolás előírásait; valamint az alkalmazható szankciókat. A minőségi alapanyag-előállítására alkalmas, hazai termelésű vetőmag rendelkezésre áll.

A fermentálók és a dohánygyárak számára megfelelő minőségű nyersanyag biztosítása. (így különösen nikotintartalom, NTRM anyagok, klorid, szénhidrátok).

A minőségi termelésre történő ösztönzés és a termeltetési szerződésben foglaltak betartásának és betartatásának elősegítése.

Termelői Csoport működése

Az alapanyag minőségének javítása célként való kitűzése folyamatos szaktanácsadási munkát igényel, amely a leghatékonyabban termelői csoport formában történő termeltetés esetén valósulhat meg. A dohány termelői csoportok viszont ki vannak zárva a támogatási lehetőségekből, pályázatokból.

A működéshez elengedhetetlen a támogatások lehívásának, pályázatának lehetősége.

Abban az esetben, ha 2015-2020 években a termelő csoportok támogatásban részesülhetnek a lehetőséget rendeletileg a dohány termelői csoportokra is ki kell terjeszteni.

Feldolgozási feltételek

Elsődleges feldolgozás (Fermentálás)

Magyarországon jelenleg két üzem végez hazai alapanyagon alapuló dohányfermentáló tevékenységet, az üzemek a jelenleginél nagyobb volumenű dohánytermés feldolgozására is képesek. Ugyanakkor műszaki-technológiai fejlesztésre több, mint 20 éve nem került sor. A jelenlegi beépített kapacitás duplája a megtermelt mennyiségnek.

A dohányfermentáló üzemek energiahatékonyságának javítása, feldolgozási költségek csökkentése, a dohánygyárak számára megfelelő minőségű nyersanyagot biztosító termelési képesség, jövedelmezőség fenntartása, fejlesztése.

GOP, KEOP, de minimis támogatások

További feltételek a munkahely megtartás elérése érdekében

Terményvédelem

A dohánylevelek lopása jelentősen megnőtt a termesztéssel érintett térségekben, a terménylopás jelenlegi büntetőjogi minősítése szabálysértés. A vagyonvédelmi problémán túl egészségvédelmi kérdések is felmerülnek az ellenőrizetlen dohány fogyasztásából adódóan, valamint jelentős mértékű jövedéki adóbevétel kiesés keletkezik.

A terménylopások volumenének visszaszorítása. Az ellenőrzött termelésből származó dohányáru értékesítésének elősegítése feladat kell, hogy legyen

Gazdaságátadás

Gazdaságátadás támogatására 55 év feletti, termeléssel felhagyó gazdálkodók nyújthattak be kérelmet a 121/2012. (XI.28.) VM rendelet alapján. A dohánytermesztésben részt vevő gazdálkodók korösszetételére tekintettel jelentős támogatási forrás állt rendelkezésre az EMVA I. tengelyen (2013.02.15-ig lehetett benyújtani)

Gazdaságátadás, mint jövedelempótló támogatás további fenntartása, illetve ez által a foglalkoztatás és a generációváltás támogatása.

EMVA jogcím további biztosítása.

Jelenleg támogatási jogcímmel nem rendelkezők termelésbe vonása

A dohánytermesztő térségekben számos mezőgazdasági termelő kapcsolódna be a dohány termesztésébe, támogatási jogosultság hiányában erre ma korlátozottak a lehetőségek.

Többször-termelési jogok biztosítása, ezáltal szerkezetátalakítási jogosultságok számának növelése, továbbá a meglévő támogatási jogosultság átadásának biztosítása a jelenlegi rendszeren kívülálló számára.

A 2015-2020 közötti támogatási rendszer formájától függően jogcím megteremtése, támogatás biztosítása (pl.: SAPS 2017-ig, kieső termelők termelési jogainak limitált és irányított átadása, de minimis támogatás mellett-termeléshez kötötten-, majd a BPS rendszerben többször szerkezetátalakítási jogosultság keletkezésével.)

Piac biztosítási intézkedések

A munkahelyek megőrzésének igen fontos feltétele a piac igényeknek való megfelelés mellett a piac ösztönzése a magyar dohány megvásárlására.

A termőterületeink földrajzi elhelyezkedésből adódóan, speciális igények kielégítésére alkalmas csak, a hazánkban megtermelt dohány, amely értékesítését az ebből a típusú dohányból mutakozó világpiaci túlkínálat is nehezíti.

Ezért egy olyan ösztönző rendszer kidolgozása szükséges, amellyel érdekeltté vannak, téve a vég felhasználók, a magyar dohány megvásárlására, ezáltal hozzájárulhatnak a magyar munkahelyek megőrzéséhez.

Javaslatunk szerint a Magyarországon termelt és Magyarországon feldolgozott dohány vásárlójának legyen lehetősége a vásárolt dohány mennyiségével arányosan csökkentenie a helyi iparüzési adó fizetési kötelezettségét. Az adókedvezményt 20-100 Ft/kg között kellene meghatározni sávosan, amelyben a maximális kedvezmény természetesen a nagyobb mennyiség után járna.

Energiahatékonyság, feldolgozás technológia és környezetbarát termelési technológia, K+F

Számos kutatási projekt foglalkozik a témakörrel, jelentős szakirodalmi bázis áll rendelkezésre. Jelenleg gyártási kísérlet folyik egy hazai gyártású szárító prototípusra. A hazai vetőmag nemesítő részéről folyamatos K+F tevékenység.

K+F projekteken keresztül a termelésben energia hatékony és fenntarthatóan felhasználható technológiák kialakítása és alkalmazása.

K+F támogatási jogcím biztosítása

Készítette:

**A Magyar Dohánytermelők Országos Szövetségének Fejlesztési Bizottsága
2014 évben**